

0

THEATRUM KUKS

PASQUIL

www.pasquil.cz

PROGRAM

19. 8. (středa) EXPOZICE: VÍTĚZSTVÍ VERSUS PROHRA

16:00 Otevření Galerie loutek Jiřího Nachlingera a vernisáž
virtuálních cností a neřestí

VERNISÁŽ
Comoedien Haus

18:15 Land-artová instalace Abbé Libanského Bibliotheca
XVI.

VERNISÁŽ
parčík pod hospitém Kuks

19:00 Capella Ornamentata – Hudba k poctě rakouského
císaře Ferdinanda III.

KONCERT
refektář hospítálu Kuks

20:30 Slavnostní zahájení 19. ročníku festivalu: Geisslers
Hofcomoedianten – V borůvčí

DIVADLO
šapito DRAK a BarOko z dřívku

Milý příznivče nového baroka,

když jsme na podzim seděli s Kateřinou nad hrnkem filtrovaného kafe s mlíkem, nedokázaly jsme si dost dobře představit, že se na sklonku léta opravdu postavíme tváří v tvář všem našim ctnostem a neřestem. Natož, že se nám každý den otevře pohled na monumentální hospital.

Název Pasquil mluví za vše. Snažíme se vnášet svěží vzduch do stojatých vod české umělecké reflexe. Strukturovaných nic neříkajících článků a teoretických elaborátů se od nás nedočkáte. Naše články budou v barokním rozletu, plné subjektivní dojmologie a holčičích emocí. S Theatrem Kuks plujeme na stejné vlně. Vždyť i ten rozráží vzorce kulturních akcí a festivalů, organicky a smyslně kloubí atmosféru s mnohohvrstevnatým programem. A i přesto, že nás v nočních hodinách čeká vysedávání u počítačových obrazovek, budeme součástí veškerého dění. Procházky kolem nocí zahalených soch Matyáše Bernarda Brauna se nám snad neomrzí. Možná se z nás stane nové sousoší barokních div „holek Pasquilaček“. Ostatně pasquil nás provází celým životem a milujeme ho.

JSME TADY A TY?

Šéfredaktorky,
Sára a Ema

BAROKO & JÁ

Neřesti jsou můj druhý jméno. Hlavně ty, který ze mě vytváří buclatýho andělíčka snažícího si prstíčkem sáhnout na všechna existující i (zatím) neexistující umění. Taky jsem závislá na RuPaul's Drag Race, Špatně vy-cpanejch zvířátkách, kameře Sony VX1000 a experimentálních trasho-vých filmech. Ach, baroko stále prosakuje i do našich každodenních životů. Díky Bohu!

Sarah Slavičková

Učitel hudební výchovy pokoušející se vysvětlit, kde hledat „kudrlinky“ v barokní hudbě. Moje máma, která vždycky říkala, že „baroko je přeplácáný“. Šerosvit zklidňuje a zpomaluje velikášství. Spousta opery. Vždycky zapomenu, co přesně je oratorium. Naducaný tvářičky andělíčků – čím do nich pichnout, aby se vyfoukly?

Alexandra Ratajová

Z barokních kostelů mám hrůzu. Pompéznost v kultuře nezvládám a u opery usínám. Barokní postavu považuji za estetickou a pracuji na ní. Mám chuť napodobit pózu všech soch na Kuksu, ale jsem moc líná. Noční pohled na hospital mě naplňuje pocitem, že nás čeká spousta kouzelných chvil.

Ema Šlechtová

Andělíčky jsou cute...ale taky! Někdy jsem schopná poslouchat baroko celé hodiny. Evokuje to ve mně vánoční atmosféru. (nevím proč) Jako malou mě tahali na barokní operu a mně se to líbilo. (nevím proč) Ráda se toulám po oblastech českých a hledám ten nejhezčí zapadlý barokní kostelík! (nevím proč) A taky jsem vždycky chtěla být dvorní dámou nebo milenkou, jen žít a drbat na královském dvoře (nevím proč).

Magdalena Malinová

VYZNÁNÍ VPRAVDĚ BAROKNÍ

Jedním z fantastických klišé a žurnalismů je pomocné slovíčko, „barokní“. V hlavě autora, který ve svém textu slovíčko použije, tak vzniká dojem, že čtenář/posluchač přesně rozumí, co tím myslí. Ukažme si to na příkladu: recenzent si neví rady s opravdu bohatou, až opulentní, ne-li přeplácanou výpravou a hrozitánsky zahuštěnou mizanscénou. Namísto nějakého chvatného popisu, v němž by své pohoršení nad nevkusem režiséra a výtvarníků přiblížil, je celkem rychle hotový zkratkou: „Bylo to barokní“. Chudák čtenář si pak představí třeba Santiniho stavbu a říká si, že ta jej zase tak neuráží a co se děje na jevišti tedy nemusí být taková hrůza. K baroku vlastně zase až takový vztah nemám, byť by mě jako formalistu mělo vzrušovat, protože nejenže postavilo formu nad obsah, ale promixovalo na stejnou úroveň. Forma se stala obsahem a naopak. Nicméně baroko, které mi přirostlo k srdci je Baroko v Čechách, temná epopěj bratří Topolů.

Martin Macháček, divadelní publicista a fanboy

Víte, že?

- Paskvil je slovo přejaté z italského výrazu pro psanou pomluvu tzv. pasquinata.
- Refektář je společná jídelna mnichů. Sloužil ale také k modlitbám a meditacím.
- Kuks se v německých zemích nazývá Kukus. Zároveň Kux anebo také Kuks bývalo dřívější označení podílu na jmění těžařské společnosti. Později jeho roli převzaly klasické akcie.
- Hrabě František Antonín Špork ve své tajné soukromé tiskárně vydával knihy s jeho názory a ostrou kritikou společnosti. Jeho činnost byla následně odhalena. Soudní proces vyvrcholil konfiskací knihovny a hrabě Špork byl obžalován z kacířství.
- Braunova socha Lehkomyšlnosti je díky zachycení roztančené drapérie jedním z nejvýše hodnocených Braunových děl, i když jako jediná nemá žádné symbolické atributy.

BAROKEM JSEM INFIKOVANÁ

Kateřina Bohadlová je ředitelkou festivalu od roku 2017. Do Kuksu ale jezdí už dvacet let. Barokem žije. Protože je ještě plně ponořena do příprav, povídáme si u snídaň. „Můžu u rozhovoru pít kávu?“

Jedním s festivalových mott je boj. To však vzniklo ještě předtím, než nastala situace s COVIDem-19. Jaký boj je tedy s festivalem Theatrum Kuks spojený?

Pojali jsme to ze široka, ještě před pandemií, ale nakonec se nám to hodí i vzhledem k ní. Baroko je obecně o boji, kontrastu neustále se prolínajících věcí. V Kuksu je to krásně vidět: jeden břeh zastupuje duchovní a druhý světský život, tím vzniká napětí. Navíc jsme objevili umělecká díla, která s bojem pracují. Třeba boj klavichordu s cembalem, který ve čtvrtek předvede Jaroslav Tůma, jeden z našich nejlepších varhaníků. Ale těch bojů je spousta: s gravitací při lovu, neřestí a ctností, boj hraběte Šporka za pravdu a spravedlnost. I s ohledem na divadelní produkce, které se nám letos nabízely, jsme se rozhodli právě tohle téma, které se prolíná celým barokem, vypíchnout.

A když se podíváme na boj s virem, čím bude letošní ročník festivalu specifický? I v rámci organizace?

Byl to boj, protože jsme dlouho nevěděli, jestli festival vůbec bude. Byla jsem trochu pověřčivá, abychom nezaplakali, když jsme na plakáty psali: „Byl to boj, oslavme vítězství.“ Snad se vše povedlo a festival dnes úspěšně zahájíme. Vzhledem k tomu, že jsme malý festival, tak jsme i v nejistotě věřili, že nebudeme muset festival zrušit. Bojovali jsme i o finance, protože někteří naši pravidelní sponzoři následkem koronaviru utrpěli finanční újmy a nemohli nás podpořit. Na druhou stranu nás moc potěšilo, že si spousta lidí koupila vstupenky již v předprodeji, a projevila tak o festival zájem.

Nově je uveden do provozu Comoedien Haus, ve kterém bude dnes slavnostně otevřena Galerie loutek Jiřího Nachlingera. Na co se můžou diváci těšit? Stane se Comoedien Haus další organickou součástí festivalu?

Comoedien Haus je replikou divadla hraběte Šporka, které původně stávalo na druhé straně hostince U zlatého slunce. Od roku 2002 prostor využíváme jako sezónní divadlo, ale letos se nově stane domovem loutek Jiřího Nachlingera, které jsou řezané podle Braunových soch, takže i zde je vazba na Kuks a hraběte Šporka. Socha je vlastně zkamenělou loutkou v pohybu, zatímco loutka je rozhýbanou sochou. Vzhledem k tomu, že nám tu Matyáš Bernard Braun zanechal mnoho soch, vznikl nápad uspořádat pro to celý prostor. Zároveň se v Comoedien Hausu nachází kopie vozu, který je jakousi replikou těch, ve kterých barokní komeďanti kočovali a hrálo se na nich divadlo. Do budoucna bude prostor určen právě k vystavování loutek a zároveň bude jednou ze scén festivalu Theatrum Kuks, pro komorní produkce.

Co ty a baroko?

Já už jsem barokem prolezlá a infikovaná. Když jsem byla ještě na gymplu, založili jsme v souvislosti s festivalem divadelní soubor Geisslers Hofcomoedianten a každý rok v létě jsme na Kuksu strávili minimálně měsíc zkoušením. Vše jsme nasávali a poslouchali. Všechna moje studia se pak začala točit kolem baroka, přes Commedii dell'arte až po barokní divadlo. Baroko je pro mě fascinující, vizuální, divoké, emotivní i barevné. Baví mě jeho kontrasty a přesahy.

Ema Šlechtová

BAROKO NENÍ JÍZDA NA MRTVÉM KONI

Theatrum Kuks znamená pro režiséra a uměleckého ředitele festivalu Petra Haška neodparatelný letní evergreen i součást životního stylu. Se svým souborem Geisslers Hofcomoedianten je na festivalu již po devatenácté a stále se baroka nemůže nabažít. Jak sám říká: „Doufám, že tahle barokní studnice mi dlouho nevyschne.“

Letošním tématem festivalu je boj. Co pro tebe jako uměleckého ředitele festivalu boj znamenal při vytváření programu? Ovlivnila koronavirová pandemie účast některých souborů nebo dramaturgickou skladbu festivalu?

Program jsme víceméně měli připravený a sestavený už před pandemií. Je pravda, že někteří umělci nás kontaktovali a ptali se, zda se festival skutečně bude konat. My jsme ale do poslední chvíle věřili, že Theatrum Kuks bude. Jsem optimista a věděl jsem, že to i za určitých omezujících podmínek dáme. Dramaturgická skladba festivalu tedy zůstala téměř nezměněna a souboj s pandemií skončil naším vítězstvím. Dnes ale například bude místo premiéry Zelenavého ptáčka jedna z repríz V borůvčí, což ale paradoxně nemá s koronavirovou krizí nic společného.

Boj byl tvůj nápad?

V organizačním týmu máme velmi demokratické vedení, o všem se bavíme a rozhodujeme společně. Když jsme řešili „dramplán“ Geisslerů, proběhla diskuze o tom, že bychom se chtěli vyjádřit k bitvě na Bílé hoře – bolavému místu českého národa. Téma pak prosáкло do dramaturgie festivalu.

Soubory a jednotlivé umělce vybíráte pouze podle zvoleného tématu konkrétního ročníku festivalu? Nebo máte svoje stále oblíbené?

Boj jako prolínající se motiv festivalu byl tentokrát zvolen a odsouhlasen velmi brzy. Od něj se odrazila i sestava programu.

Umělce, kteří do Kuksu jezdí většinou po několikáté, jsme se tedy snažili na „soubojové téma“ nasměrovat a naladit. Taková situace ale nastala poprvé. Většinou vybíráme interprety a soubory, které zkrátka chceme na festivalu mít, posléze se v jejich dílech snažíme dané téma najít. Příznávám, že někdy je to opravdu trochu za roh. Velká část letošního programu je však vytvořena přímo na objednávku a bojem je zcela nasáklá.

Festivalové dny znázorňují jednotlivé body výstavby dramatu (expozici, kolizi...). Máme tedy festival vnímat jako jedno celé drama, kdy po jeho skončení - katastrofě - přijde po příjezdu domů, do reality katarze?

Takový výklad a výsledek bych si samozřejmě hrozně přál. S nápadem a pojmenováním dní přišla naše PRistka Kristýna Kutnarová. Baroko i lázeňský komplex Kuksu bylo jedno velké divadlo, tzv. theatrum mundi. Moc se nám tedy líbilo vystavět těchto pět dní festivalu jako stupně dramatického nebo divadelního díla. Naše vize je, aby divák zůstal ideálně na celou dobu festivalu, naplno nasákl atmosféru Kuksu a katarze se nakonec dostavila. Tomu je uzpůsobený i program, žádné akce se nepřekrývají, a recipient tak s námi může prožít vše.

Co ty a baroko?

Baroko mě provází šíleně dlouho. Byl jsem jím nevyhnutelně „naočkován“ a okouzlen nejen z pobytu v Kuksu. Na počátku jsem si ale myslel, že se téma baroka brzy vyčerpá. Spletl jsem se. Neustále nacházíme nové inspirační zdroje, motivy a témata, která nás zajímají. Baroko promlouvá k současnému divákovi a já neustále nacházím další paralely s dnešním divadlem, jinými uměními i životem. Inspiruje mě, oslovuje, líbí se mi jeho blízká symbióza formy a obsahu a kontrasty. Doufám, že barokní studnice mi dlouho nevyschne. V Čechách je baroko také považované za zastřené mrtvé kulturní období, to vůbec není pravda. Trochu se tedy cítíme jako barokní obroditelé, kteří táhnou onu pověstnou dřevěnou káru a přesvědčují diváky, že baroko není jízda na mrtvém koni. Naopak!

Sarah Slavičková

před bitvou souzníme

Ve tmě se z navlhle trávy začínají trást zimou kotníky. Veškeré teplo dne vzalo Labe a spící vosy. Anebo uvízlo jinde? Zastavilo se v sochách a kamenných schodech před hospitém. Po cestě z festivalového baru v noci položíte ruku na kámen a všechny denní teploty se v něm uchovají o něco déle. Třeba si nás sochy taky budou pamatovat i po našem odjezdu. Píle a Střídmost na nás rychle zapomenou, Obžerství a Lehkomyslnost se po festivalu nafouknou, slezou ze svých podstavců a budou nás doprovázet až do našich domovů.

Je to exkluzivní prostor pro melancholická zamyšlení – mít možnost chodit v noci mezi dynamickými sochami. Bez návštěvníků festivalu, v přípravné fázi, kdy ještě ani temné monumentální obrysy neví, co se kolem nich bude dít následující dny. Nebo to možná už tuší. Uchovávají v sobě minulé roky a pomalu se připravují na vnímavé diváky, kterým budou vracet pohledy, rozzívat představivost a provokovat k sebereflexi. Soudit nás za opilé nejisté chůze po schodech a ráno vítat naše odhodlaná těla vláčející se přes Labe zase zpátky. Na tohle se sochy připravují? Nebo je to jen geniální ukázka barokního moralizujícího principu? Vyvolat pocit, že mě kus kamene bude kárat a dohlížet na mě při každém kroku, který na Kuksu udělám. Soudní síň rozestoupená při každé ranní cestě.

Ale zatím se nic neděje. Zatím jsme spolu jen v pološeru a nočním klidu pobýly v souladu. Čtyři holky, čtyři piva, pomalé Labe a všechny naše ctnosti. Připravený bar, připravené šapitó, připravené divadlo a klid posledního volného večera bez bojů o jídlo, pivo, spánek. Melancholie a pozastavení si teď dají pauzu, vrátí se až po boji.

Za vítězství považuji už to, že jsem si první den na schodech k hospitému nerozedřela koleno ani nezvrtla kotník. Ťukám o kámen.

Alexandra Ratajová

Autor: Fagi

Theatrum Kuks 2020, číslo 0/20
Redakce Pasquil: Magdalena Malinová,
Alexandra Ratajová, Sarah Slavičková,
Ema Šlechtová
Produkce: Magdalena Bejdáková
Grafika: Johana Bártová

THEATRUM-KUKS.CZ

JSME V SÍTÍCH

Festival se koná pod záštitou hejtmána Královhradeckého kraje a starosty města Lysá nad Labem.
Děkujeme obci Choustníkovo Hradiště, festivalu Moravský parnas J. G. Gettnera a bývalé sýpce v Heřmanicích.

2020

ZA FINANČNÍ PODPORU

PARTNERŮ

MEDIÁLNÍ PARTNERŮ

ZA PODPORU